

TAV! og Lumbago – veien hit

Døgnflue

Det andre bandet, som var satt til å «varme opp» (nå for tida kalles dette «support») for Oslo-bandet, var forløperne til The Aller Værste! Også de stilte med en rock-opera, fortellingen om Johnny Banans forunderlige liv, om den ensomme unggutten som ikke finner seg riktig til rette, hverken på fabrikk, på asyl eller på motosykkel. Som nystartede politiske band var de slett ikke ulike. I sentrum sto behovet for å bruke en aktuell musikkform, rocken, til å formidle en historie, en form for kapitalismekritikk i ansatt musikkal drakt.

Våren 81 skulle altså det skje, at de to bandene, begge etter å ha ekskludert medlemmer og lagt om den musikalske stilen, og med nye navn: TAV! og Lumbago - skulle «kjempe» om Spellemannprisen i klassen for ny rock. Men veiene fram dit var høyst forskjellige.

FULL SATSING

Våren 80 ble Lumbago satset på som få norske grupper for dem. I kryptiske helsides annonser i avisene ble det fortalt at deres nye singel nå var kommet ut. Denne reklamekampanjen må ha kostet enormt og var en bortimot total fiasko. Ikke noe sted hadde Lumbago markert seg spesielt siden omlegginga av bandet, og de hadde ikke noe sosialt omland å basere virksomheten sin på, var ikke del av noen musikkal bevegelse.

For litt over 2 år siden spilte to band sammen i Student-sentrets store auditorium her i Bergen: det etablerte Oslo-bandet Bygeriljaen Lumbago, og et lokalt nystartet band. Lumbago hadde noen måneder tidligere henrykket et fullsatt Chateaux Neuf i Oslo med sitt scenistiske rockestykke om Flambert von Due, den hensynsløse kapitalisten, som, såvidt jeg husker, slo seg opp på majonesproduksjon. Med sin bisarre besetning, med blant annet klarinett og tuba (håpløst maltraktet i et harsellerende nummer over norsk venstresidemusikk anno 1978), bar musikken klare preg av Frank Zappa, Hanns Eisler og moderne fri-jazz.

Konserten deres i Bergen ble dessverre en pinlig opplevelse, og avslørte at humoren deres nok egnet seg best for et reint Oslo-venstreside-publikum som kunne reagere på alle de innforståtte små hintene til folke-musikk og ML-bevegelse. De politiske intensjonene med stykket ble i stor grad misforstått, f.eks. av anmelderen i den nå forgangne avisa «Nye Bergen», der konserten ble omtalt som «en hån mot hele venstresida».

Våren 1980 ble av TAV brukt til gradvis å bygge seg opp PR-messig. Dette ble gjort gjennom hyppige konserter, utgivelse av henholdsvis single og EP på Den Gode Hensikt, et eget forlag. Men denne satsingen, og seinare LP'en, som ble godt mottatt, førte til en form for bitterhet overfor den etablerte platebransjen, noe som bl.a. kom til uttrykk ved pressekonferansen ved LP-utgivelsen.

FORUTSETNINGER

Overgangen fra å være politiske band til dansegrupper var betinget av flere forhold:

For det første: den musikalske utviklingen som gjorde seg gjeldende i engelsk new wave. Denne ble i løpet av 1978 og -79 preget av nye musikkformer, der band som Specials, Madness og andre gjorde seg gjeldende. Punken var på vei ut, den nye musikkformen var skat, en hurtig musikkformen var ska, en hurtig reggae. Men de nye musikkformene i England var også del av et sosialt opprør mot det glatte, kommersielle, tilvante. I løpet av kort tid rystet den engelske musikkindustrien, det viste seg at «indies», de uavhengige plateselskapene erobret opptil 60% av platesalget.

Kort fortalt kan vi si at mens Rock against racism-bandene snakket og sang mot rasisme og for likestilling, så praktiserte de nye bandene at dette ikke lenger

var noe problem for dem, i og med at bandene besto av fargede og hvite, gutter og jenter, og at jentene overtok posisjoner som tidligere var knyttet til mannenrollen, med den største selvfølgelighet.

For det andre kan vi nevne den politiske utviklingen i Norge, som omtrent på denne tiden

gjorde det mer legitimt for tidligere politisk aktive å spille i band, i motsetning til å delta på studiefest, eller på møter. Musikalsk var også orienteringen mot rock en reaksjon mot den norske visekulturen og naturjazzen, som begge inneholder elementer av romantisk protest mot den «fele» kapitalismen.

For det tredje: Behovet for å overleve, økonomisk og kvalitativt. Det er ingen tvil om at for en del mennesker har livet på universitetene i 70-åra vært anemisk, og uten tilstrekkelig nerve. I norsk new wave finner man derfor en god del «universitetsavhopper»: ikke så reint få mellomlag er tatt av nåværende bassister og trommeslagere. Men det å overleve går også på å slippe arbeidstvangen, og i det å spille rock ligger det en ideologi om at man derved kan slippe unna arbeidstvangen.

MUSIKKEN

Det synes som om TAV! har greidd overgangen fra å være politisk band til å bli dansegruppe langt bedre enn Lum-

bago. Lumbago har mistet evnen til å si det overraskende. «Alt og litt ekstrå» er en kjedelig plate. Det beste ved den er faktisk tittelen, som i en viss forstand sier at man skal ikke slå seg til ro med de eksisterende forholdene.

TAV! er jevnt over dårligere instrumentalister enn Lumbago, og sangere er ingen av gruppas medlemmer. Men TAVs LP har en helt annen tyngde både på det musikalske og det tekstlige plan. Både her og hos Lumbago er det en viss guttegjengementalitet, hos TAV! ligger den i navnet, såvel som i enkelte av koringspartiene, som avleveres på en påtatt tøff måte.

Det oppsiktsvekkende ved TAV! er at de ikke lar seg fange inn i en stil som de fleste ska, nyveiv e.l. Legg merke til brukten av trombone på plata. Tromboneynden kler denne musikken glimrende, og den brukes reservert, slik at de sangene der trombone benyttes faktisk trer fram som noe spesielt på plata. Kanskje aller best er bruken av dem i Discodrov, der den tidligere formålslose slutten gis en ny musikkal sammenheng.

KONKLUSJON

Å anmelde denne plata i vanlig forstand er for omfattende til at jeg kan gå inn på det her, men «Materialtrett» er musikk som alle som følger med i norsk nyveiv bør kjenne og lære av, fordi det dreier seg om å utvikle en egen musikk, og ikke basere seg på stillkopier.

For mange norske band vil det være et problem at miljøet de inngår i ikke er stort nok, slik at de ikke får et selvstendig forhold til den musikken de lager. De kan lett få et dogmatisk forhold til de utenlandske stilretningene, og kopiere dem relativt unansert. Det er ikke det som trengs hos oss, i en situasjon der det er i ferd med å utvikle seg en ny musikkbevegelse.

Spørsmålet er imidlertid hvor lang tid det går før også denne musikkbevegelsen oppfyller plateselskapenes behov for en ny sound som kan selges. Det vil blant annet vise seg i tilfellet the Aller Værste!

